FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM il-}amis, 30 ta' Mejju, 2002

Kaw\a Numru 7
~itazz. Nru. 1006/01JRM

Carmelo VASSALLO

vs

Paul CAMILLERI, Nicholas Camilleri, Francis Camilleri, John Camilleri, u Lui[ia Cutajar

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fl-4 ta' {unju, 2001, li bih l-attur ippremetta:

Illi b'kuntratt ta' divizjoni tal-21 ta' Settembru 1945, atti Nutar Nicola Said ipperveniet lil Katerina Vassallo omm l-attur, it-tieni porzjoni kif hemm deskritta mill-g]alqa "Tal-Lew\a" fil-limiti tas-Si[[iewi;

Illi din il-porzjoni g]andha dritt ta' passagg bil- bhima u bir-rigel matul is-sena kollha u bil-karettun fix-xhur tas-sajf minn fuq it-tielet porzjoni posseduta mill-konvenuti;

Illi din il-porzjoni pperveniet interament lill-istanti skond kuntratt ta' divizjoni datat 21 ta' Frar 1981 atti Nutar Nicola Said li sar bejn u bejn]utu;

Illi l-konvenuti qeg]din jopponu, u anzi jostakolaw lill-istanti milli fil-perijodu tas-sajf ig]addi b'mezzi mekkani`i b]al 'bailer' u ngenzji o]ra biex ikun jista' jo]rog il-prodott tieg]u, kif hekk pa`ifikatament huwa ntitolat jag]mel fi\-\menijiet tal-lum, kif hekk ukoll hu konswet bejn il-gabillotti ta' appezzamenti diversi ta' raba;

G]alhekk l-attur talab lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'ghandhiex:

a) Tiddikjara u tidde`iedi illi l-attur g]andu dritt ig]addi b'mezzi mekkani`i minn fuq il-porzjoni tar-raba detenut mill-konvenuti denominat "Tal-Lew\a", limiti tas-Siggiewi;

b) Tordna lill-konvenuti biex bl-ebda mod ma jfixklu lill-istanti milli ja``edi g]all-porzjoni tieg]u tar-raba msemmi b'dawn il-mezzi mekkani`i;

Bl-ispejje\ komprizi dawk tal-ittra uffi`jali u tas-16 ta' Marzu 1999 u tal-ittri legali tat-3 t'Awissu 1998, 20 t'Awissu 1998 u 9 t'Otturu 1998, kontra l-konvenuti ngunti minn issa g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur, flimkien ma\-\ew[(2) dokumenti mehmu\in mag]ha;

Rat in-Nota mressqa fl-20 ta' Settembru, 2001, li biha l-im]arrkin e``epew:

Illi in linea pro`edurali, l-e``ipjenti je``epixxu n-nullita' ta`-`itazzjoni ai termini tal-artikolu 156 (1)(a) tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili;

Illi bla pregudizzju g]as-suespost u fil-meritu, t-talbet attri`i huma nfondati fil-fatt u fid-dritt stante li l-attur ma jgawdi

ebda servitu, la fix-xitwa u lanqas fis-sajf, kif qed jitlob f'din il-kaw\a;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-im]arrkin;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur fit-2 ta' Jannar, 2002[1], li biha warrab l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin;

Rat id-Degriet tag]ha tas-26 ta' Frar, 2002, li bih il-Qorti tat lill-im]arrkin, fuq talba tag]hom, \mien sal-4 t'April, 2002, biex iressqu Nota ta' Twe[iba g]al dik ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-attur;

Rat illi l-im]arrkin naqsu li jressqu n-Nota ta' Twe[iba;

Rat illi ma saret l-ebda talba biex il-Qorti tieqaf milli tag]ti s-sentenza fuq l-e``ezzjoni preliminari;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-Degriet tag]ha tas-26 ta' Frar, 2002, li bih]alliet il-kaw\a g]al-lum g]as-sentenza, fin-nuqqas ta' xkiel, dwar l-ewwel e``ezzjoni preliminari tal-im]arrkin;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kaw\a fejn l-attur qieg]ed jitlob li jit]alla jg]addi b'me\\i mekkani`i minn fuq raba' mi\mum mill-im]arrkin, biex jid]ol f'raba' li huwa g]andu 'l [ewwa minn dak tal-im]arrkin;

Illi g]al din l-azzjoni l-im]arrkin laqg]u billi (a) qalu li l-azzjoni tal-attur ma tiswiex g]aliex (kif fissru fid-dikjarazzjoni ma]lufa tag]hom[2]) ma semmiex ir-ra[uni li fuqha sejjes it-talbiet tieg]u, u (b) li t-talbiet tal-attur m'g]andhomx mis-

[1] Pa[[. 70 sa 73 tal-pro`ess
[2] Pa[. 65 tal-pro`ess

sewwa g]aliex hu ma jgawdix minn servitu' ta' mog]dija minn fuq ir-raba' tag]hom fl-ebda \mien tas-sena;

Illi din is-sentenza qeg]da ting]ata dwar l-ewwel e``ezzjoni;

Illi biex wie]ed jista' japprezza sewwa xi tfisser l-e``ezzjoni ta]t e\ami, ikun xieraq li jing]ad mill-ewwel li l-ka\ijiet li fihom l-e``ezzjoni tan-nullita' ta' atti [udizzjarji tista' ting]ata huma dawk imsemmija fis-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789 tal-Kapitolu 12 tal-Li[ijiet ta' Malta;

Illi l-erba' (4) `irkostanzi msemmija f'dak l-artikolu huma tassattivi, fis-sens li biex dik l-e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju tirnexxi, trid bilfors taqa' ta]t il-parametri ta' xi wa]da minnhom;

Illi, minbarra dan, bis-sa]]a tal-bidliet li saru fil-li[i bl-Att XXIV tal-1995, l-e``ezzjoni ma tirnexxix lanqas (fejn mhix imsejsa fuq il-]ru[tal-att [udizzjarju minn qorti li mhix kompetenti) jekk in-nuqqas jew ksur ikunu jistg]u jissewwew ta]t kull disposizzjoni o]ra tal-ligi. Tifsira tajba ta' din id-disposizzjoni, flimkien ma' l-isfond li fih il-le[islatur wera li ried iqeg]dha, hija mog]tija f'sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kaw\a fl-ismijiet *Salvino Busuttil et vs Agostino Baldacchino*[3];

Illi, f'dan il-ka\, il-li[i qeg]da tag]mel riferenza g]all-bidliet illi jistg]u jsiru f'att [udizzjarju bis-sa]]a tal-artikolu 175 tal-Kapitolu 12, ukoll kif mibdul fl-1995;

Illi l-li[i tipprovdi ukoll li att [udizzjarju, mag]mul bis-sa]]a ta' att null jew li [ej minn att null, huwa null ukoll[4];

---

[3] 28.1.1998 **(Kollez. Vol:** LXXXII.ii.30**);**
[4] **Art 98 tal-Kap 12**

Illi g]alkemm l-im]arrkin ma jsemmux ta]t liema sub-in`i\ tal-artikolu 789 qeg]din iressqu l-e``ezzjoni tag]hom ta]t e\ami, huma jsemmu n-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni, u dan billi din in-nullita' to]ro[ min-nuqqas ta' tifsir `ar u sewwa tar-ra[unijiet tal-azzjoni tal-attur. Minn dak li semg]et il-Qorti waqt it-trattazzjoni u minn dak li ng]ad i\jed 'il fuq, din l-e``ezzjoni jidher li hija g]alhekk imsejsa fuq il-paragrafi (`) u/jew (d) tas-sub-in`i\ (1) tal-artikolu 789 tal-Kap 12 kif jirreferu g]all-artikolu 156(1)(a) tal-istess Kodi`i b'mod partikolari dwar x'jikkostitwixxi "tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba";

Illi, kif ing]ad f'g]add ta' de`izjonijiet tal-Qrati tag]na, id-distinzjoni bejn nullita' mtellg]a ta]t il-paragrafu (`) u dik ta]t il-paragrafu (d) tas-sub-artikolu (1) tal-artikolu 789, tikkonsisti fil-fatt li, f'tat-tieni, l-att [udizzjarju jkun milqut minn nuqqas ta' partikolarita' essenzjali me]tie[a mil-li[i, u mhux "sempli`i" ksur tal-forma preskritta[5];
Illi l-li[i, tippreskrivi, fost l-o]rajn, li `-~itazzjoni g]andu jkun fiha tifsir `ar u sewwa tal-o[[ett u r-ra[uni tat-talba. Dan ifisser ukoll li l-premessi g]at-talbiet g]andhom iwasslu lil min qieg]ed jaqra l-att biex jara rabta bejn dawk il-premessi u t-talbiet. Marbut ma' dan ir-rekwi\it, hemm il-prin`ipju li l-parti m]arrka trid ting]ata l-fakolta' li tkun tista' tiddefendi kif jixraq lilha nnifisha mill-pretensjoni ta' min i]arrikha[6];

Illi huwa sewwasew dwar din id-disposizzjoni li wie]ed isib g]add ta' de`i\jonijiet tal-Qrati tag]na li jfissru l-limiti tag]ha fid-dawl tal-e``ezzjoni tan-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni min]abba n-nuqqas ta' ]arsien tal-li[i. }afna minn dawn id-de`i\jonijiet ing]ataw min]abba li jkun [ie allegat li t-talba kienet in`erta, x'aktarx sintesi ta' jeddijiet li kull wie]ed minnhom jag]ti lok g]al azzjoni distinta u separata. G]al xi

[5] Ara, per e\empju, P.A. C.S.:**4.11.1988** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Galea vs Pawlu Cuschieri***
[6] Ara, per e\empju, P.A. **5.6.1959** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Sciortino et vs Micallef*** (Kollez. Vol: **XLIII.ii.748**)

zmien, il-forma tal-att [udizzjarju kienet issaltan, imma, bi\-\mien u b'interventi tal-le[islatur, issawret it-tejorija mag]rufa b]ala tal-ekwipollenti li nisslet il-prin`ipju li m'hijiex me]tie[a ebda g]amla espressa g]all-proposizzjoni tal-azzjoni [7];

Illi, g]alhekk, `itazzjoni m'g]andhiex ti[i mwaqqg]a g]ajr g]al ra[unijiet gravi[8]. Madankollu, jekk in-nuqqas ta' kjarezza jkun ta' g]amla u kwalita' tali li j`a]]ad b'mod serju lill-im]arrek mid-difi\a tieg]u, i`-`itazzjoni g]andha ti[i mwaqqg]a[9]. L-g]add imdaqqas ta' ka\ijiet imsemmija mill-attur fin-Nota tieg]u dwar dan il-punt jag]mlu [abra fejjieda tas-sensiela ta' sentenzi li l-Qrati Maltin taw matul is-snin dwar dan is-su[[ett delikat ta' [ustizzja pro`edurali;

Illi dwar l-element ta' kjarezza fl-Att ta`-~itazzjoni, l-li[i ma tinsistix fuq formola pre`i\a jew kliem partikolari, u sakemm it-talba tkun tista' tinftiehem, ma jimpurtax jekk il-kaw\ali tkunx imfissra b'mod xott jew sa]ansitra mifhuma jew implikata mit-talba nnifisha[10];

Illi ng]ad ukoll li fejn ma jkunx hemm kontradizzjoni g]all-a]]ar bejn il-premessi u t-talbiet jew bejn it-talbiet innifishom, il-Qrati g]andhom iqisu b'`irkospezzjoni e``ezzjoni ta' nullita' ta' att [udizzjarju. Biex att ta' `itazzjoni jg]addi mill-prova tal-validita' huwa bi\\ejjed li t-talba tkun imfassla b'mod tali li l-persuna m]arrka tifhem l-intenzjoni ta' min]arrikha[11] u li tali tifsila ma tkunx ta']sara g]all-im]arrek li jiddefendi lilu nnifsu mit-talba tal-attur[12];

---

[7] P.A**.: 9.3.1965** fil-kaw\a fl-ismijiet ***M. Muscat noe vs Dr. J. Cassar et*** *noe.* (Kollez. Vol: **XLIX.ii.809**) u s-sentenzi hemm imsemmija

[8] App. ~iv.: **20.2.1935** fil-kaw\a fl-ismijiet ***R. Merola pro et vs S. Caruso*** (Kollez. Vol: **XXIX..i.106**)

[9] App. ~iv.: **22.5.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***E. Scicluna vs M. Xuereb et*** (Kollez. Vol: **LI.i.299**); u Kumm. **19.6.1989** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Frendo noe vs Attard noe*** (Kollez. Vol: **LXXIII.iv.971**) u s-sentenzi hemm imsemmija

[10] P.A. **15.12.1955** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Moore noe vs Falzon et.*** (Kollez. Vol: **XXXIX.ii.807**)

[11] P.A. : **14.2.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J.G. Coleiro vs Dr. J. Ellul*** (Kollez. Vol: **LI.ii.779**)

[12] App. Kumm. **20.1.1986** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Carmelo Bonni`i vs Eucharistico |ammit noe et***

Illi fis-sentenza li g]aliha g]adha kemm saret riferenza ftit i\jed 'il fuq[13], il-Qorti qalet li "*hu ne`essarju illi jkun jirri\ulta rapport ta' konnessjoni ra[onevolment identifikabbli bejn il-premessi mi[jubin b]ala l-kaw\a tat-talba u t-talba stess kif diretta kontra l-konvenut*";

Illi huwa wkoll mi\mum b]ala prin`ipju [enerali li n-natura u l-indoli tal-azzjoni g]andhom ji[u misluta mit-termini tal-att li bih ikunu nbdew il-pro`eduri [14]. Normalment, b'dan wie]ed jifhem li dak li kellu f'mo]]u min ikun feta] il-kaw\a jkun irid jirri\ulta mill-att ta`-~itazzjoni innifsu u mhux minn provi li jitressqu i\jed 'il quddiem fil-kaw\a[15], u g]alkemm id-dikjarazzjoni ma]lufa hija me]tie[a *ad validitatem* biex i`-~itazzjoni tkun tiswa, dak li jing]ad fl-istess dikjarazzjoni ma jiswa qatt biex jirrimedja dak li jista' jkun nuqqas fl-Att ta`-~itazzjoni[16], g]alkemm jista' jitfa' dawl fuq il-kaw\ali u ji``araha[17]. B'dan il-mod, jekk id-difett fit-tfassila tal-att li bih tkun inbdiet il-kaw\a ma j[ibx pre[udizzju serju lill-parti m]arrka, allura l-pro`edura tkun tista' ti[i salvata basta dan ma jaffettwax is-sustanza tal-azzjoni jew tal-e``ezzjonijiet[18];

Illi, biex wie]ed jifli sewwa l-e``ezzjoni tan-nullita' mqanqla f'din il-kaw\a, irid iqis li fil-premessi tal-azzjoni tieg]u, l-attur jag]milha `ara li huwa qieg]ed jg]id li g]andu jedd ta' mog]dija u li dan il-jedd jinbidel skond i\-\mien tas-sena. B'\ieda ma' dan, i\-\ew[talbiet huma marbuta sfiq ma' l-imsemmija premessa. I\jed minn hekk, l-im]arrkin, fit-tieni e``ezzjoni tag]hom, jag]mluha `ara wkoll li fehmu x'inhi t-talba tal-attur, u laqg]u g]aliha billi `a]du li huwa g]andu xi jedd ta' mog]dija. Il-Qorti, g]alhekk, ma tistax tifhem fejn jinsab in-nuqqas lamentat mill-im]arrkin;

---

[13] Ara nota 9

[14] App. ~iv.: **7.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***J. Tabone vs J. DeFlavia*** (Kollez. Vol: **XLII.i.87**)

[15] App. ~iv. **30.3.1998** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Raymond Be\\ina vs Anthony Galea***

[16] Ara P.A. **6.3.1958** fil-kaw\a fl-ismijiet ***|ahra vs |ahra et*** (Kollez. Vol: **XLII.ii.948**)

[17] App. ~iv. **23.4.1945** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Savona noe vs Asphar*** (Kollez. Vol: **XXXII.i.228**); u P.A. **6.6.1957** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Demarco vs Fiteni*** (Kollez. Vol: **XLI.ii.1035**)

[18] P.A. : **24.6.1961** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Falzon vs Spiteri et*** (Kollez. Vol: **XLVIII.ii**);

Illi huwa dan l-aspett li din il-Qorti qeg]da torbot l-i\jed mieg]u fil-wasla tag]ha g]al de`i\joni dwar din l-e``ezzjoni, u dan jing]ad billi ssib li ma jistax jing]ad li l-att ta`-`itazzjoni kif imfassal iwassal biex jitqies li ma jiswiex bis-sanzjoni estrema ma]suba fl-artikolu 156 tal-Kap 12. Lanqas ma tara xi pre[udizzju li bih l-im]arrkin [ew im`a]]din mill-possibilita' li jistg]u jiddefendu kif imiss lilhom infushom dwar it-talbiet tal-attur u dak li qieg]ed jippretendi b'jedd tieg]u;

G]al dawn ir-ra[unijiet, il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi:

Ti`]ad l-ewwel e``ezzjoni tal-im]arrkin dwar in-nullita' tal-Att ta`-~itazzjoni, bl-ispejje\ kontra tag]hom, u

Tordna li s-smig] tal-kaw\a jissokta bil-[bir tal-provi fil-mertu.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
30 ta' Mejju, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
30 ta' Mejju, 2002